

XVIII. Naisten työtupa.

Naisten työtuvan toiminnastaan vuonna 1930 antama selonteko oli seuraava:

Naisten työtuvan johtokuntaan kuuluivat vuonna 1930 varatuomari O. Kauppi puheenjohtajana, sähkötekniikko V. V. Salovaara varapuheenjohtajana sekä jäsenenä vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold, ammattiliiton toimitsija A. Luostarinen ja rouva E. Reinilä-Hellman. Sihteerinä toimi työtuvan toimitusjohtaja L. Laurin.

Johtokunta kokoontui vuoden varrella 24 kertaa käsitellen näissä kokouksissaan 157 asiaa, joista huomattavin osa koski tavanmukaisia juoksevia, työtuvan toiminnassa esiintyviä kysymyksiä, kuten töiden järjestelyä, kurssien järjestämistä työttömille naisille, työnhankintoja y. m. Johtokunnan pöytäkirjan pykäläluku oli 189.

Käsitellyt tärkeimmät asiat. Koska työttömyys naistenkin keskuudessa talvella 1929—30 oli suurempi kuin milloinkaan ennen työtuvan olemassaolon aikana, ryhtyi johtokunta rahatoimikamarin kanssa yhdessä tilanteen vaatimiin toimenpiteisiin, järjestäen uusia ammatti- ja talouskursseja. Kevättalvella 1930 oli 1,050 henkilöä töissä johtokunnan alaisilla kurseilla ja työtuvassa. Kurssit oli tarkoitettu lopetettaviksi toukokuussa, mutta koska työttömyyttä naisten keskuudessa yhä jatkui, ja ulkotöitä yleisen lamakauden tähden oli kovin vähän tarjolla, pidettiin välttämättömänä, vastoin tavallisuutta, järjestää kurseja myöskin kesällä. Niinpä järjestettiin 200 naiselle työtä kesäkuun 15 p:stä elokuun 15 p:ään. Oltuaan lakkautettuna yhden kuukauden alkoi toiminta uudelleen, kestäen vuoden loppuun. Kursseihin osaaottaville maksettiin kaupunginvaltuuston vahvistama 3 markan suuruinen tuntipalkka, minkä lisäksi talouskursseihin osaaottavat naiset saivat päivittäin yhden itsevalmistamansa aterian. Sen sijaan oli heidän työpäivänsä tuntia lyhyempi kuin muiden kurssilaisten.

Ammattikurssit. Osin Suvilahden kasarmiin, osin Fredrikinkadun varrella sijaitsevaan huoneistoon järjestetyille kurseille, joiden käytettävänä oli ompelukoneita, järjestettiin erityinen, räätälimestarin ohjaama räätäliluokka, jolla valmistettiin lastenpukuja sekä miesten työpukuja, joita tarjottiin kaupan työtuvan kauppahallissa sijaitsevassa myymälässä. Simon- ja Pengerkadulla sijaitseviin huoneistoihin järjestetyillä kurseilla taasen ei ollut ompelukoneita vaan valmistettiin niissä erilaisia virkattuja y. m. käsitöitä. Valmiit työt myytiin huhti- ja toukokuussa pidetyissä myyjäisissä.

Opintomatka. Toimitusjohtaja L. Laurin teki rahatoimikamarin myöntämällä matka-apurahalla opintomatkan Englantiin, tutustuakseen siellä n. kuukauden aikana naisten keskuudessa vallitsevan työttömyyden vastustamisessa käytettyihin menettelytapoihin. Matkakertomuksen yhteydessä johtokunta taaskin huomautti, että oli välttämätöntä ottaa ainoastaan terveitä ja

työkykyisiä henkilöitä työtupaan ja ammattikursseille. Poikkeuksellisen suuren työttömyyden vallitessa oli myöskin vajakuntoisia henkilöitä otettu kursseille, mutta yhä enemmän oli heitä ruvettu lähettämään käyhäinhoitoviranomaisen luo, ja koetettu vapauttaa työtupa ja ammattikurssit senkaltaisista henkilöistä.

Vuoden 1931 menoarvio. Elokuun 22 p:nä johtokunta käsitteli ja hyväksyi työtuvan vuoden 1931 meno- ja tulosäännön. Menoarvio päättyi 525,000 markan tappioon, minkä määrän kaupunginvaltuusto otti kaupungin vuoden 1931 menoarvioon johtokunnan käytettäväksi.

Työtupa pidettiin suljettuna heinäkuun, jolloin sekä henkilökunnalla että työntekijöillä oli kesälomaa.

Työssä pidetyt henkilöt ja maksetut palkat. Työtuvassa ja ammattikursseilla pidettyjen henkilöiden lukumäärä jokaisen kuukauden ensimmäisenä päivänä ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Työtuvassa.	Kursseilla.	Yhteensä.
Tammikuu	99	98	197
Helmikuu	98	411	509
Maaliskuu	86	696	782
Huhtikuu	87	776	863
Toukokuu	91	728	819
Kesäkuu	122	—	122
Heinäkuu	—	195	195
Elokuu	56	196	252
Syyskuu	70	—	70
Lokakuu	71	191	262
Marraskuu	73	364	437
Joulukuu	70	631	701

Työtuvassa maksettiin työpalkkoja yhteensä 605,670:10 markkaa, siitä tuntipalkkoja vakinaisista töistä 202,750:10 markkaa sekä urakkapalkkoja 363,400:10 markkaa, sekalaisista ja aputöistä tuntipalkkoja 23,395:80 markkaa ja kotona tehdyistä töistä urakkapalkkoja 16,124:10 markkaa. Kesälomapalkkoja maksettiin 16,313:75 markkaa. Työtuntien luku työtuvassa nousi 159,440,5 ja tuntipalkka vaihteli keskimäärin 3:11:sta 4:49:ään. Ammatti- ja talouskursseihin osaaottaneille maksettiin palkkoina yhteensä 1,884,528:20 markkaa.

Tulot ja menot. Allaolevasta yhdistelmästä ilmenee työtuvan tulot ja menot kertomusvuonna:

Tulot:	Smk.	Menot:	Smk.
Kaup. myönt. määräraha	347,176: 95	Työ- ja kesälomapalkk.	621,983: 85
Tuloja tehdyistä töistä:		Viranpitäjien palkkoja ..	128,070: 75
puolustusministeriöltä ..	302,294: 15	Vuokria ..	80,000: —
suojeluskunnalta	130,055: 20	Sähkö	39,320: 50
muilla laskuilla saatu	454,423: 25	Korjauksia	52,516: —
käteisellä	263,833: 45	Kaluston osto	9,541: 95
hallissa myyty	167,427: 60	Työtarpeiden osto	568,434: 90
Vuosialennuksia	23,073: 25	Kansliamenot	125,111: 45
Erotus alottavan ja pää-		Hallin myymälän menoja	22,581: 40
tettävän saldon välillä ..	10,260: —	Sekalaisia menoja	50,983: 05
	<u>Yhteensä 1,698,543: 85</u>		<u>Yhteensä 1,698,543: 85</u>

Tulot ammattikursseista nousivat 93,213:05 markkaan ja menot niistä 2,845,718:55 markkaan, joten niiden kaupungille tuottama tappio oli 2,752,505:50 markkaa.

Katsaus. Työtuvan tulot, kaupungin määräraha poisluettuna, nousivat kertomusvuonna 1,341,106:90 markkaan. Työläisille maksetut palkat kesälomapalkkoineen nousivat yhteensä 621,983:85 markkaan. Bruttotulot olivat siis 719,123:05 markkaa maksettujen työpalkkojen määrää suuremmat. Varsinaiset hallinta- ja hoitokustannukset olivat suhteellisesti edellisen vuoden samanaikaisia menoja alhaisemmat, joten kaupungin kustannukset alenivat 347,176:95 markkaan tai 152,823:05 markkaa menoarvioon otettua määrää pienemmäksi. Tulosta on pidettävä sangen tyydyttävänä. Laitoksen menot olivat yhä edelleen suuret tuottoon ja työläisille maksettuihin palkkoihin verrattuna, mutta toisaalta on otettava huomioon työtuvan luonne ja vallitsevat olosuhteet, joten ei sen tulosta arvosteltaessa voida noudattaa yksityisissä liikkeissä käytettäviä perusteita. Työttömyyden lieventäjänä on työtuvalla joka tapauksessa jatkuvasti huomattava merkitys.
